

**СТАНОВИЩЕ
НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
Рег. № П – 5375/2017 г.
гр. София, 30.04.2018 г.**

ОТНОСНО: *Искане с вх. № П-5375/2017 год. от Председателя на Държавна агенция за закрила на детето, по въпроси, касаещи въвеждането на видеонаблюдение в детските заведения (детски ясли и детски градини), както и в училищата.*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД, Комисията) в състав: членове: Цанко Цолов, Цветелин Софрониев, Мария Матева и Веселин Целков, на заседание, проведено на 28.03.2018 г., разгледа преписка с вх. № П-5375/2017 г. от Председателя на Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД), в което посочва, че в ДАЗД е постъпило писмо с вх. № 04-22-11/29.06.2017г., от г-жа Светлана Йорданова - зам.-министър на здравеопазването, с молба за изразяване на становище, относно въвеждането на видеонаблюдение в детските заведения /детски ясли и детски градини/ и дали това ще доведе до нарушаване правата на децата.

Председателят на ДАЗД моли, във връзка с компетентността си, КЗЛД да изрази становище по темата.

В искането се посочва, че за Държавната агенция за закрила на детето е от първостепенна важност правата на всяко дете в Р. България да са гарантирани и защитени и вярва, че ползотворното сътрудничество между институциите ще осигури в пълна степен правата и интересите на децата.

Към искането е приложено копие на писмо с вх. № 04-22-11/29.06.2017г. и отговор от ДАЗД до Министерството на здравеопазването.

В писмото си Заместник-министъра на здравеопазването, отбелязва, че в последно време в различните медии е огласен и коментиран въпросът с видеонаблюдението на децата в детските заведения, с цел подобряване на сигурността и прозрачността на грижите, както и решаване на възникнали конфликти при отглеждането на децата в детските заведения. В тази връзка в Министерството на здравеопазването са постъпили редица писма от родители и медицински специалисти с въпроси по дискутираната тема.

Във връзка с горното на вниманието и на КЗЛД е изпратено и копие от отворено писмо от колектива на 31 детска ясла в гр. София, с молба за изразяване на становище, предвид

компетентността на ДАЗД, дали видеонаблюдението може да се счита за нарушаване на правата на здрави деца или деца с увреждания, при осъществяване на ежедневните дейности, провеждани в детските ясли и при какви условия. Отправеното предложение за поставяне на видеонаблюдение в детските ясли е в резултат на реакцията на конкретни родители, отразена широко в медиите. Съвсем естествено и основателно това предизвиква реакция и от страна на ръководствата и персонала в детските ясли не само в столицата, но и в цялата страна.

При разглеждането на административна преписка, и направения обстоен анализ на законовата уредба, първоначалният извод, който може да бъде направен е, че към момента няма яснота и конкретно нормативно регламентиране на поставените в искането въпроси.

Поради големия обществен интерес и с оглед обстоятелството, че Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на здравеопазването и Министерството на труда и социалната политика имат пряко отношение към разглеждания казус, беше отправено искане за становище към ръководителите на изброените по-горе ведомства.

От Министерството на здравеопазването беше изразено следното становище:

Устройството и дейността на детските ясли се регламентира с разпоредбите на Наредба № 26 от 2008 г. за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях. Изискванията към детските градини се регламентират с разпоредбите на Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и Наредба № 3 от 2007 г. за здравните изисквания към детските градини. Към настоящия момент разпоредбите на горепосочените подзаконовни нормативни актове не регламентират осъществяване на видеонаблюдение в детските ясли и градини.

Правен анализ:

Въпросът за законосъобразното извършване на видеонаблюдение е поставян многократно за произнасяне от КЗЛД, съобразно вменените нормативни правомощия като национален надзорен орган да осъществява защитата на лицата при обработването на личните им данни. Към настоящия момент работата на Комисията по този въпрос е отразена в решения по жалби на граждани, становища по приложението на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД), отговори на въпроси и издадени Наказателни постановления.

Практиката на КЗЛД по темата за видеонаблюдението в последните години показва, че с развитието на технологиите в национален и световен мащаб се развиват и технологиите, в областта на системите за видеонаблюдение. Посредством инсталиране на различен вид системи за видеонаблюдение, широко достъпни на пазара, се предоставя възможност на физически и юридически лица за наблюдение на различни субекти и обекти, както локално, така и чрез възможност за отдалечен достъп до изходящи образи от видеокамери и записи с

видеокадри.. Това развитие на технологиите и прякото им отражение в сферата на обществения и частния живот не може да не бъде отчитано от Комисията, когато решава въпросите за законосъобразността и допустимостта на видеонаблюдението.

Поради обстоятелството, че в България видеонаблюдението, като вид обработване на лични данни не е подробно уредено, при разглеждане на отделните казуси, КЗЛД анализира и международното законодателство и практика, свързани с обработването на лични данни, осъществявано чрез видеонаблюдение. При извършване на видеонаблюдение, като вид техническа форма на обработване на лични данни, която става все по-достъпна и лесно приложима в различни области на съвременния живот, се налага и нуждата от подробна нормативна регламентация. Във връзка с масовото навлизане на видеонаблюдението във всички сфери на живота, все по-актуален става въпросът за защита на неприкосновеността на личността и личния живот.

Най-общо, основните принципи за неприкосновеността на личния и семейния живот са заложени в редица европейски и международни актове – Конвенция за защита правата на човека и основните свободи, Харта за основните права на Европейския съюз, Конвенция 108 на Европейския парламент за защита на лицата при автоматизирана обработка на личните данни, както и най-новият европейски правен акт с пряко действие в държавите-членки – Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните / General Data Protection Regulation (GDPR)). В Конвенция 108 на Европейския парламент за защита на лицата при автоматизирана обработка на личните данни се прокламира една обща цел за зачитане на правата и основните свободи на всяко физическо лице и по-конкретно правото му на личен живот по отношение на автоматизираната обработка на лични данни, отнасящи се до него. Видеонаблюдението като вид автоматизирана обработка на лични данни попада под регламентацията на тази конвенция. Детайлизиране на общия принцип за неприкосновеност на личния и семеен живот е постигнато в Общият регламент за защита на данните, като основен правен акт, който урежда защитата на личните данни в Европейския съюз. Приложението на Регламент (ЕС) 2016/679 е с отложено действие, а именно: от 25 май 2018 година. Едновременно с посочените правни актове, по отношение на разглежданата категория субекти (деца и подрастващи), разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на детето гарантират правото на децата на неприкосновеност на личния живот.

При извършване на нормативно проучване се установява, че отделните страни в Европейския съюз са регламентирали по различен начин въпроса с видеонаблюдението – посредством закони, указания, становища. Това е наложило в Евроната да бъдат приети и

обща правила с оглед разнообразната практика. Основна роля по уеднаквяването на практиката в различните страни-членки е на Работната група по Член 29 от Директива 95/46/ЕО. На заседание на РГ 29 е изработен „Работен документ относно обработването на лични данни чрез видеонаблюдение“. По този въпрос РГ 29 има изразено и „Становище 4/2004 относно обработване на лични данни чрез средства за видеонаблюдение“.

Въпросите, свързани с видеонаблюдението, могат да бъдат анализирани в няколко насоки:

- Защита на живота и здравето на лицата, обект на видеонаблюдение;
- Обществен интерес;
- Разкриване, предотвратяване и контрол на нарушения/престъпления;
- Защита на собствеността;
- Други законни интереси.

Изводът, който може да се направи е, че при използването на технически средства за видеонаблюдение е изключително важно да се прилагат принципите за адекватност и пропорционалност при обработване на лични данни чрез видеонаблюдение:

- На първо място това е въпросът с качеството на обработваните данни. Изображенията от видеокамерите, както и записите с видеокадри, съхранени на различен тип носители, трябва да се обработват добросъвестно и законосъобразно, за конкретни и точно определени цели;

- Предвид посоченото по-горе относно липсата на конкретна нормативна регламентация във връзка с искането за становище, е необходимо да бъде спазено поне едно от следните условия: защита на значими жизнено интереси на субектите на данни, изпълнение на задача, извършвана в обществен интерес;

- На трето място това са правото на информация, правото на достъп и правото на искане за коригиране от страна на лицето, обект на видеонаблюдението;

- Не на последно място е и необходимостта от предприемане на достатъчно технически и организационни мерки за защита на обработваните чрез системите за видеонаблюдение лични данни.

Факт е, че към момента не е създаден регламент, който да указва правила за инсталиране и внедряване на системи за видеонаблюдение, както в детските заведения (ясли и градини), така и в училищата. Посочените действия съставляват действия по обработване на лични данни по смисъла на § 1 , т. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗЗЛД, както и легалната дефиниция, разписана в чл. 4, т. 2) от Регламент (ЕС) 2016/679.

По-нататък в изложението ще се посочват само разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 (приложим от 25 май 2018 год.).

Обработването на лични данни, в случая чрез видеонаблюдение, може да се извършва при наличие на една от хипотезите, разписани в чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679 и при стриктно спазване на принципите, визирани в чл. 5 от регламента.

В конкретно разглеждания казус приложение може да намерят две от алтернативно изброените предпоставки за законосъобразност на обработването, разписани в чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679, а именно: чл. 6, пар. 1, буква г) – обработването е необходимо, за да бъдат защитени жизнено важни интереси на субекта на данните или на друго физическо, както и чл. 6, пар. 1, буква д), предл. първо - обработването е необходимо, за изпълнение на задача от обществен интерес.

Посоченият в искането за становище аргумент за необходимостта от въвеждане на видеонаблюдение за подобряване на сигурността и прозрачността на грижите, както и решаване на възникнали конфликти при отглеждането на децата в детските заведения, а също и в училищата, е основателен мотив с цел защита живота и здравето на най-уязвимата категория от обществото като цяло – децата и непълнолетните български граждани. В този смисъл относимостта на посочената по-горе разпоредба на чл. 6, пар. 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2016/679 е в пряка връзка с анализирания казус.

Едновременно с дотук изложеното, разглежданият въпрос е и в резултат на реакциите на много родители, отразени широко в медиите. В случая следва да се вземе предвид и обществения интерес от въвеждане на прозрачност в грижите за децата и подрастващите. При позоваването на понятието „обществен интерес“ е необходимо да се държи сметка за обстоятелството, че става дума за абстрактна правна, политическа, философска и социално-икономическа категория, чието съдържание зависи както от състоянието на обществото в конкретен исторически момент, така и от индивидуалните интереси на отделните членове на обществото. На практика въпросът за сигурността, живота и здравето на българските деца и ученици е от първостепенна важност за обществото като цяло. Следователно разпоредбата на чл. 6, пар. 1, буква д), предл. първо от Регламент (ЕС) 2016/679 също е законосъобразна предпоставка за обработване на лични данни чрез извършване на видеонаблюдение.

Отделно от посоченото е важно да се отбележи, че предвид спецификата на детските ясли и градини (малката възраст на децата, определяща ги като едни от най-уязвимите групи), общите помещения за сън и игра, и общите санитарни помещения, въвеждането на видеонаблюдение в помещенията за почивка и лична хигиена на децата е в разрез с техните права. С оглед на защитата на личните права на децата е изключено поставянето на такова в спалните помещения, тъй като с наличните устройства в тези помещения не се дава право на децата на уединение и запазване на личното им достойнство, както и представлява нарушение на правото на неприкосновеност на личността. Това би създавало предпоставки за прекомерна

намеса в техния личен живот, в разрез с чл. 16 от Конвенцията на ООН за правата на детето. Според разпоредбата, в услугите за деца и в институциите трябва да бъде осигурено пространство, което да гарантира неприкосновеността на личния живот на децата, поради което денонощното наблюдение на личните им стаи е недопустимо.

Допустимо е постоянното видеонаблюдение в общите помещения и дворните пространства, което да гарантира безопасността на децата и учениците при игри, занимания и в свободното им време. Такова наблюдение е допустимо единствено да бъде приложено за местата на заниманията, ако са отделени от местата за сън и почивка, и в общите части на сградата.

Отделно от извършения по-горе нормативен анализ за законосъобразните предпоставки във връзка с разглеждания казус, е необходимо да се отчетат задълженията и отговорностите на администраторите на лични данни, които следва да съобразят действията по обработване на лични данни чрез системи за видеонаблюдение с новите стандарти защита на личните данни, въведени с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679.

Съгласно чл. 24 от Общия регламент за защита на личните данни, след като вземе предвид естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, администраторът следва да въведе подходящи технически и организационни мерки, за да гарантира, както и във всеки един момент да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с правилата на Регламента. В конкретния казус, още на етапа на изграждането на системите за видеонаблюдение следва да се отчетат рисковете с различна вероятност и тежест за правата на физическите лица, обект на видеонаблюдението и съответно да се въведат подходящите мерки (технически и организационни), които ще осигурят законосъобразното протичане на дейностите по обработване. По този начин ще се отговори и на изискванията на чл. 25 от Регламента – защита на данните на етапа на проектирането и по подразбиране.

В случая е важно да се отбележи, че изискванията за законосъобразно и добросъвестно обработване на лични данни в съответствие с правилата на Общия регламент за защита на личните данни важат и за обработващите лични данни, които ще обработват данни от името на администраторите на лични данни (например трети лица, които ще поддържат системите за видеонаблюдение). Ако в хода на дейностите по обработване на данните за администраторите възникне необходимост да ползват услугите на обработващ лични данни, то взаимоотношенията и отговорностите следва да бъдат уредени съобразно разпоредбите на чл. 28 от Регламент (ЕС) 2016/679.

Важно задължение за администраторите е въведено с чл. 30 от Регламент (ЕС) 2016/679, съгласно който всеки администратор е длъжен да поддържа регистър на дейностите по обработване, за които отговаря. В случая за целите на извършваното видеонаблюдение на

определени категории лица, следва да поддържат отделен регистър „Видеонаблюдение”, с изчерпателно посочената в чл. 30 от регламента информация.

Съществен момент във връзка със законосъобразното поведение на администраторите на лични данни е изпълнението на разпоредбите на чл. 12 и 13 от Регламент (ЕС) 2016/679 относно предоставяне на необходимата информация на субектите на данни, както и уведомяване на физическите лица за правата им във връзка със същия регламент. Това е необходимо да се осъществи при регламентиран ред, в който да се посочат лицата, които ще осъществяват видеонаблюдението и ще имат достъп (локален и отдалечен такъв) до видеокадрите и записите от системите за видеонаблюдение, ясното обозначаване на обхвата на заснемане и зоните, в които ще се използват техническите средства за наблюдение, както и данни за връзка с администратора.

В контекста на разглеждания казус администраторите следва да уведомят родителите/настойниците на децата и малолетните ученици, както и непълнолетните ученици чрез информационни табели, поставени на видно място, за използването на технически средства за видеонаблюдение и контрол. По този начин действията на администраторите ще бъдат съобразени и с разпоредбите на чл. 32, ал. 2 от Конституцията на Република България, които постановяват, че никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без неговото знание.

Във връзка с горното и на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от Закона за защита на личните данни, Комисията за защита на лични данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ:

От гледна точка защита на личните данни, въвеждането на видеонаблюдение в ясли, детски градини и училища е допустимо с оглед подобряване на сигурността и прозрачността на грижите, както и решаване на възникнали конфликти при отглеждането на децата в детските заведения, а също и в училищата, както и с цел защита живота и здравето на най-уязвимата категория от обществото като цяло – децата и непълнолетните български граждани.

Едновременно с посоченото, в случая следва да се вземе предвид и обществения интерес от въвеждане на прозрачност в грижите за децата и подрастващите, тъй като въпросът за сигурността, живота и здравето на българските деца и ученици е от първостепенна важност за обществото като цяло.

В конкретния казус като нормативна законосъобразна предпоставка следва да се приложат разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 (Общ регламент за защита на личните данни – приложим от 25 май 2018 год.), както и националната уредба, действаща до 25.05 2018 год., разписана в Закона за защита на личните данни. В случая приложение може да

намерят две от алтернативно изброените предпоставки за законосъобразност на обработването, разписани в чл. 6 от Регламент (ЕС) 2016/679, а именно: чл. 6, пар. 1, буква г) – обработването е необходимо, за да бъдат защитени жизнено важни интереси на субекта на данните или на друго физическо, както и чл. 6, пар. 1, буква д), предл. първо - обработването е необходимо, за изпълнение на задача от обществен интерес. В действащия Закон за защита на личните данни са валидни разпоредбите на чл. 4, ал. 1, т. 4 и т. 5.

С оглед на защита на правата на децата и учениците е недопустимо извършването на видеонаблюдение в помещения за сън, в санитарните помещения, в помещенията за почивка и лична хигиена на децата, тъй като с наличните устройства в тези помещения не се дава право на децата на уединение и запазване на личното им достойнство, както и представлява нарушение на правото на неприкосновеност на личността.

Допустимо е извършването видеонаблюдение в общите помещения и дворните пространства, което да гарантира безопасността на децата и учениците при игри, занимания и в свободното им време. Такова наблюдение е допустимо единствено да бъде приложено за местата на заниманията, ако са отделени от местата за сън и почивка, и в общите части на сградата.

Администраторите на лични данни е необходимо да отчетат задълженията и отговорностите си, произтичащи от разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679, както и да съобразят действията по обработване на данните чрез видеонаблюдение с новите стандарти защита на личните данни, въведени с разпоредбите на регламента, подробно описани в мотивната част на настоящото становище.

Администраторите на лични данни задължително следва да уведомят родителите/настойниците на децата и малолетните ученици, както и непълнолетните ученици чрез информационни табели, поставени на видно място, за използването на технически средства за видеонаблюдение и контрол. По този начин действията на администраторите ще бъдат съобразени и с разпоредбите на чл. 32, ал. 2, предл. първо от Конституцията на Република България

Гласували четирима членове на КЗЛД - Цанко Цолов, Цветелин Софрониев, Мария Матева – за, Веселин Целков - против.

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Цветелин Софрониев /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/